

4 April 1955

112X
273553

**Staking onder het Gemeente-
personeel in Amsterdam.**

In verband met de staking onder het Gemeentepersoneel in Amsterdam moge ik het ondervolgende onder de aandacht van Uwe Excellentie brengen.

Nadat op 3 October 1953 bij het Gemeentelijk Vervoerbedrijf te Amsterdam de z.g. modelactie had plaats gevonden, waarover ik U o.m. bij mijn schrijven van 6 October 1953 No 188591 uitvoerig heb ingelicht, is de stemming onder het Amsterdamse Trampersoneel geruime tijd rustig geweest. Dit had m.i. de volgende redenen.

1. Volgens een bij mijn Dienst ontvangen bericht had Paul de Groot zich destijds tegen een staking bij de Tram verklaard, omdat hij de tijd daartoe nog niet rijp achtte.
2. Twee der belangrijkste aanstichters tot de modelactie, de communisten en , hadden onderling een vrij ernstige onenigheid.
3. Het personeel wilde afwachten wat de commissie NIEUWENHUIS, die belast was met het uitbrengen van een rapport over de toestand bij de Tram, zou adviseren.
4. Na het aftreden van de heer , directeur van het G.V.B., wilde men aanzien welke verbeteringen zijn opvolger zou aanbrengen. Door de nieuwe directeur werden inderdaad enkele bestaande grieven gedeeltelijk weggenomen. Zo werd het personeelstekort enigszins verminderd door het in dienst nemen van een aantal conductrices.

Van het actiecomité bij het G.V.B., dat onder de naam Commissie in Unieverband het modelrijden op 3 October 1953 had geproclameerd ging dan ook geen enkele activiteit meer uit en in feite had dit comité opgehouden te bestaan.

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Binnenlandse Zaken
te 's-Gravenhage

Enige tijd geleden werden door vooraanstaande leden van de C.P.N. en de E.V.C. echter weer plannen gesmeed om te komen tot oprichting van een nieuw actiecomité bij de Tram.

In een vergadering van de bedrijfsafdeling Tram van de C.P.N. ¹⁾ in Juni 1954 werd bv. besloten om met een aantal betrouwbare leden van deze afdeling actie te voeren bij het G.V.B.

De C.P.N. zou tot taak krijgen om ontevredenheid te zaaien onder het personeel, waarop de Bond Nederlands Overheids Personeel deze ontevreden en zou bundelen door middel van een neutrale commissie, waarin tevens een lid van de B.N.O.P. zitting zou hebben.

De bekende communist Frits REUTER, voorzitter van de E.V.C., informeerde einde Januari 1955, hoe de stemming bij het G.V.B. was en welke plannen er bestonden bij de B.N.O.P. in verband met een mogelijke actie. Hij zei toen ongeveer: "De houding van het trampersoneel in Amsterdam is voor de communisten een zeer belangrijke politieke barometer. Wij moeten zorgen op het geschikte moment de touwtjes in handen te krijgen".

Op 4 Februari j.l. werd in een besloten vergadering van de bedrijfsafdeling Tram van de C.P.N. door een der bestuursleden medegedeeld, dat de voorzitter van de B.N.O.P. te Amsterdam, G. GROOT ROESSINK, oud beambte van de P.T.T., lid van de Gemeenteraad van Amsterdam voor de C.P.N., doende was weer een actiecomité van het trampersoneel op te richten.

In dit comité zouden vertegenwoordigers van alle vakbonden zitting moeten nemen. Als belangrijkste voorwaarde voor het slagen van een te ondernemen actie zag men, dat de C.P.N. en de B.N.O.P. zich volledig achter dit comité zouden scharen. Men was van mening, dat de stemming onder het personeel rijp was voor actie.

¹⁾ De C.P.N. kent naast de territoriaal ingedeelde stadsafdelingen ook bedrijfsgewijze georganiseerde afdelingen, die ten doel hebben de onderlinge band van de C.P.N.-leden in één bedrijf, ongeacht de woonplaats van deze leden, te versterken. Daarnaast zijn dan in dezelfde bedrijven nog onderdelen van de E.V.C. werkzaam.

- 3 -

Tevens werd in deze tijd bekend, dat Paul de Groot zijn ontevredenheid had uitgesproken over de 'rust bij de Tram en Rinus Haks, een prominent lid van de C.P.N. had toegevoegd aan het bestuur van de afdeling Tram van de C.P.N. Door de C.P.N. zou worden beoogd om zo spoedig mogelijk een staking bij de Amsterdamse Tram te doen plaats vinden.

Op 21 Maart j.l. spitste de toestand zich plotseling toe. Een voorlopig actiecomité van het rijdend personeel bij de Tram, waarin enkele B.N.O.P.-leden de boven- toon voerden, kwam toen bijeen en sprak af om een manifest te verspreiden onder het gehele tramperoneel.')

In dit manifest, dat op 24 Maart verscheen, werd gewezen op verschillende nog steeds bestaande grieven, zoals o.m. de onbevredigende verlofregeling, de slechte salariering etc. en opgewekt om van B. en W. herclassificatie (d.w.z. inpassing in een hogere loonklasse) te eisen. Bekend is, dat dit manifest op instigatie van Groot Roessink vd. werd opgesteld en gestencild werd op het kantoor van de B.N.O.P. te Amsterdam.

Tegelijkertijd met dit manifest werden z.g. steunlijsten verspreid, waarop het personeel kon intekenen ter dekking van de onkosten van het manifest, zaalhuur etc. Op deze steunlijsten werd aanstonds druk ingetekend.

Reeds op 23 Maart was het voorlopig actiecomité voornemens om in de nacht van 30 tot 31 Maart het gehele tramperoneel in vergadering bijeen te roepen en dan, bij voldoende anime, een 24 uurstaking op 31 Maart af te kondigen. De datum 31 Maart was gekozen, omdat de B.N.O.P.-leden bij de Stadsreiniging te Amsterdam die dag eveneens in staking wilden gaan met als eis: 10% loonsverhoging. Hierbij zij opgemerkt, dat Groot Roessink tevens politiek secretaris is van de bedrijfsafdeling Stadsreiniging van de CPN.

*) De samenstelling van dit comité is:

2 leden B.N.O.P.

2 oud leden B.N.O.P.

1 oud NVV-er, die na de modelactie uit het NVV is geroyeerd wegens deelname aan die actie.

1 persoon, waarover dzz. geen nadere gegevens bekend zijn.

- 4 -

De Algemene Bond voor Ambtenaren (A.B.V.A. een N.V.V. bond, distancieerde zich in een ander manifest van het voorlopig actiecomité, bestempelde de actie als een communistische en wakte haar leden op om niet deel te nemen aan een staking. Ook het technisch personeel van de Tram verklaarde zich op 29 Maart in hoofdzaak eveneens tegen een staking. Toch werd in de nacht van 30 op 31 Maart in een openbare vergadering van het rijdend personeel van de Tram, in welke vergadering de B.N.O.P. de boventoon voerde, besloten om voorlopig voor 24 uur het werk neer te leggen.

De inleiding, die op deze vergadering werd uitgesproken door het commissielid (ongeorganiseerd), was tevoren opgesteld door GROOT ROESSINK.

Op 30 Maart vond eveneens een vergadering plaats, uitgeschreven door de Commissie bij de Stadsreiniging (geheel bestaande uit B.N.O.P. leden). Ook hier werd besloten om op 31 Maart te gaan staken.

Uit het bovenstaande blijkt n.l. duidelijk, dat de gehele actie, zowel bij de Tram als bij de Stadsreiniging, is uitgelokt door de C.P.N. en de B.N.O.P., waarbij Groot Roessink als de belangrijkste man achter de schermen optrad.

Uit het feit dat , een vooraanstaand communist, als algemeen stakingsleider fungeert blijkt nog eens te meer dat de C.P.N. in alle opzichten aan de touwtjes trekt.

In hoeverre de C.P.N.-leiding echter de gang van zaken nog in de hand heeft valt niet met zekerheid te zeggen.

Teen men n.l. op 1 April de situatie met de C.P.N.-leiding besprak, adviseerde deze de staking te beëindigen.

Dit advies was gegrond op de vrees dat het onderhoud met de Burgemeester wellicht voldoende perspectief zou bieden met als gevolg verminderde wil bij de stakers tot doorzetten.

De C.P.N. gaf er de voorkeur aan vóór dien tijd zelf het parool tot beëindiging te hebben uitgegeven.

Desondanks bleek de stakingscommissie niet bereid de gegeven raad op te volgen.

Het blijft derhalve de vraag in hoeverre de staking de C.P.N. uit de hand is gelopen of nog zal kunnen lopen.

- 5 -

Het bevreemt mij niet, dat de tramstaking in Amsterdam plaats kon hebben en zoveel weerklank vond bij de andere gemeentediensten. Bij het tram personeel bestaan nog steeds verschillende (al dan niet gemotiveerde) grieven, zodat ook de personeelsleden, die bij de bonafide vakbonden zijn aangesloten, voor een deel sympathiseerden met de door het actiecomité gestelde eisen en eistaakten. Daarbij komt, dat het aantal communistisch georiënteerde ambtenaren in dienst van de Gemeente Amsterdam groot is.

Mr L. Einthoven